

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (suurkoda)

28. mai 2013*

Apellatsioonkaebus — Ühine välis- ja julgeolekupoliitika (ÜVJP) — Teatavate Osama bin Ladeni, Al-Qaida võrgu ja Talibaniga seotud isikute ja üksuste vastu suunatud piiravad meetmed — Määrus (EÜ) nr 881/2002 — Tühistamishagi — Asjaomase isiku väljaarvamine nimetatud isikute ja üksuste loetlust — Põhjendatud huvi

Kohtuasjas C-239/12 P,

mille ese on Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 56 alusel 13. mail 2012 esitatud apellatsioonkaebus,

Abdulbasit Abdulrahim, elukoht London (Ühendkuningriik), esindajad: P. Moser, QC, ja *barrister* E. Grieves, keda volitas *solicitor* H. Miller,

apellant,

teised menetlusosalised:

Euroopa Liidu Nõukogu, esindajad: E. Finnegan ja G. Étienne,

Euroopa Komisjon, esindajad: E. Paasivirta ja G. Valero Jordana, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

kostjad esimeses astmes

EUROOPA KOHUS (suurkoda),

koosseisus: president V. Skouris, asepresident K. Lenaerts, kodade presidendid M. Ilešič, L. Bay Larsen, T. von Danwitz, A. Rosas (ettekandja), G. Arestis, J. Malenovský ja E. Jarašiūnas, kohtunikud E. Juhász, A. Borg Barthet, C. Toader, C. G. Fernlund, J. L. da Cruz Vilaça ja C. Vajda,

kohtujurist: Y. Bot,

kohtusekretär: vanemametnik L. Hewlett,

arvestades kirjalikus menetluses ja 11. detsembri 2012. aasta kohtuistungil esitatut,

olles 22. jaanuari 2013. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: inglise.

otsuse

- 1 A. Abdulrahim palub oma apellatsioonkaebuses, et Euroopa Kohus tühistaks Euroopa Liidu Üldkohtu 28. veebruari 2012. aasta määruse kohtuasjas T-127/09: Abdulrahim vs. nõukogu ja komisjon (edaspidi „vaidlustatud kohtumäärus”), milles viimane leidis eelkõige, et puudub vajadus otsustada apellandi esitatud tühistamishagi üle, mille viimati nimetatud esitas nõukogu 27. mai 2002. aasta määruse (EÜ) nr 881/2002, millega kehtestatakse teatavate Osama bin Ladeni, Al-Qaida võrgu ja Talibaniga seotud isikute ja üksuste vastu suunatud eripiirangud ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 467/2001, millega keelustatakse teatavate kaupade ja teenuste eksport Afganistani, laiendatakse Afganistani rühmitusega Taliban seotud lennukeeldu ning rahaliste vahendite ja muude finantsallikate külmutamist (EÜT L 139, lk 9; ELT eriväljaanne 18/01, lk 294) (muudetud komisjoni 22. detsembril 2008. aasta määrusega (EÜ) nr 1330/2008 (ELT L 345, lk 60)), või määruse nr 1330/2008 peale.

Õiguslik raamistik ja vaidluse taust

- 2 A. Abdulrahimi nimi lisati 21. oktoobril 2008 loetellu, mille Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Julgeolekunõukogu 15. oktoobri 1999. aasta resolutsiooniga 1267 (1999) asutatud sanktsioonide komitee oli koostanud olukorra kohta Afganistanis (edaspidi „sanktsioonide komitee loetelu”).
- 3 Selle tulemusel kanti määrusega 1330/2008 A. Abdulrahimi nimi nende isikute ja üksuste loetellu, kelle rahalised vahendid ja muud majandusressursid külmutatakse määruse nr 881/2002 alusel (edaspidi „vaidlusalune loetelu”).
- 4 Määruse nr 1330/2008 lisa punktis 1 on seda kannet põhjendatud järgmiselt:
„[...] Muu teave: (a) [...]; (b) osaleb rahaliste vahendite kogumises Liibüa islamistlikule võitlusrühmale [Libyan Islamic Fighting Group (edaspidi „LIFG”)]; (c) oli juhtivatel kohtadel Ühendkuningriigis asuvas Liibüa islamistlikus võitlusrühmas [LIFG]; (d) seotud SANABEL Relief Agency direktorite Ghuma Abd'rabbah'i, Taher Nasuf'i ja Abdulbaqi Mohammed Khaled'i ning Ühendkuningriigis asuva Liibüa islamistliku võitlusrühma [LIFG] liikmetega, sealhulgas Ismail Kamoka'ga, Ühendkuningriigis asuva Liibüa islamistliku võitlusrühma [LIFG] juhtiva liikmega, kes on Ühendkuningriigis 2007. aasta juunis mõistetud süüdi terrorismi rahastamises ja kannab selle eest karistust.”
- 5 Hagiavaldusega, mille allkirjastatud originaal saabus Esimese Astme Kohtu kantseleisse 15. aprillil 2009, esitas A. Abdulrahim Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjoni vastu hagi, mille ese oli sisuliselt esiteks nõue tühistada teda puudutavas osas määrus nr 881/2002 (muudetud määrusega nr 1330/2008) või määrus nr 1330/2008, ning teiseks nõue hüvitada nende aktidega väidetavalt tekitatud kahju. Hagi registreeriti numbri T-127/09 all.
- 6 Oma hagi väitis A. Abdulrahim, et nõukogu ega komisjon ei selgitanud tema vaidlusalusesse loetelusse kandmise põhjuseid. Tema sõnul ei teavitatud teda talle süüks pandud asjaoludest ning teda ei kuulatud sellega seoses ära. Ta väitis, et talle kuuluvate rahaliste vahendite külmutamine rikub tema omandiõigust ja õigust eraelu puutumatusse ning on ebasproportsionaalne. Lõpuks väitis A. Abdulrahim, et ta ei ole olnud kunagi seotud Osama bin Ladeni, Al-Qaida võrgu ega Talibaniga. Viidates Foreign and Commonwealth Office'i 5. novembri 2008. aasta kirjale, milles mainiti LIFG kaudu seotust Al-Qaidaga, väitis ta, et kuigi üks osa LIFG afgaani rühmast liitus 2007. aastal Al-Qaidaga, ei teinud seda kõik rühma liikmed. Igal juhul ei ole A. Abdulrahim tema väitel LIFG-ga enam alates 2001. aastast seotud.
- 7 22. detsembril 2010 kustutati A. Abdulrahimi nimi sanktsioonide komitee loetelust.
- 8 A. Abdulrahimi advokaadid kirjutasid 6. jaanuaril 2011 komisjonile, paludes kustutada apellandi nime vaidlusalusest loetelust.

- 9 Komisjoni 18. jaanuari 2011. aasta määrusega (EL) nr 36/2011, millega 143. korda muudetakse määrust nr 881/2002 (ELT L 14, lk 11), kustutati A. Abdulrahimi nimi vaidlusalusest loetelust.
- 10 Komisjon edastas Üldkohtule viimase kantseleisse 27. juulil 2011 saabunud kirjaga määruse nr 36/2011 ära kirja.
- 11 Üldkohtu kantselei 17. novembri 2011. aasta kirjaga paluti pooltel esitada kirjalikult oma seisukoht selle kohta, missugused järeldused tuleb määruse nr 36/2011 vastuvõtmisest teha, eelkõige A. Abdulrahimi hagi eseme osas.
- 12 Nõukogu ja komisjon palusid oma kirjalikes märkustes, mille nad esitasid Üldkohtu kantseleisse 6. detsembril 2011, Üldkohtul otsustada, et tühistamisnõude alus on ära langenud ning puudub vajadus selle üle otsustada. Kahju hüvitamise nõude ja kohtukulude osas jäid need institutsioonid oma varasemate nõuete juurde.
- 13 A. Abdulrahim ei nõustunud oma kirjalikes märkustes, mis esitati Üldkohtu kantseleisse 6. detsembril 2011, sellega, et Üldkohus otsustaks, et määruse nr 1330/2008 tühistamise nõude üle puudub vajadus otsustada. Tuginedes eelkõige Esimese Astme Kohtu 3. aprilli 2008. aasta otsuse kohtuasjas T-229/02: PKK vs. nõukogu punktidele 46–51, esitas ta vaidlustatud kohtumääruse punktis 19 kokku võetud argumendid, millele Üldkohus vastas samas kohtumääruses.

Vaidlustatud kohtumäärus

- 14 Vaidlustatud kohtumäärus tehti Üldkohtu kodukorra artikli 113 alusel, mille kohaselt võib Üldkohus igal ajal omal algatusel pärast poolte ära kuulamist otsustada, et esineb asja läbivaatamist takistavaid asjaolusid, või võtta seisukoha, et hagi ese on ära langenud ning et puudub vajadus asja üle otsustada.
- 15 Vaidlustatud kohtumääruse punktis 22 meenutas Üldkohus kohtupraktikat, mille kohaselt peab vaidluse ese – nagu ka hageja põhjendatud huvi – säilima kuni kohtuotsuse tegemiseni, vastasel juhul langeb otsuse tegemise vajadus ära; see eeldab, et hagi tulemusel võib selle esitanud pool saada mingit kasu (vt Euroopa Kohtu 7. juuni 2007. aasta otsus kohtuasjas C-362/05 P: Wunenburger vs. komisjon, EKL 2007, lk I-4333, punkt 42 ja seal viidatud kohtupraktika; vt selle kohta ka Üldkohtu 10. detsembri 2010. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-494/08-T-500/08 ja T-509/08: Ryanair vs. komisjon, EKL 2010, lk II-5723, punktid 42 ja 43).
- 16 Vaidlustatud kohtumääruse punktis 24 meenutas Üldkohus ka kohtupraktikat, mille kohaselt kaob tühistamishagi ese ära, kui kostjaks olev institutsioon võtab vaidlustatud akti tagasi või kui ta teatavatel asjaoludel tunnistab selle kehtetuks, sest see annab hagejale soovitud tulemuse ja rahuldab teda täielikult (vt Esimese Astme Kohtu 28. märtsi 2006. aasta määrus kohtuasjas T-451/04: Mediocurso vs. komisjon, punkt 26 ja seal viidatud kohtupraktika; Üldkohtu 6. juuli 2011. aasta määrus kohtuasjas T-142/11: SIR vs. nõukogu, punkt 18, ja määrus kohtuasjas T-160/11: Petroci vs. nõukogu, punkt 15).
- 17 Vaidlustatud kohtumääruse punktis 27 tuvastas Üldkohus, et määrusega nr 36/2011 kustutas komisjon A. Abdulrahimi nime vaidlusalusest loetelust, kuigi see oli sinna lisatud määrusega nr 1330/2008. Üldkohtu arvates tõi niisugune kustutamine kaasa viimasena nimetatud määruse kehtetuks tunnistamise apellanti puudutavas osas.
- 18 Vaidlustatud kohtumääruse punktides 29 ja 30 meenutas Üldkohus, et mõistagi võib hagejal tühistamishagi raames säilida huvi taotleda kohtumenetluse jooksul kehtetuks tunnistatud akti tühistamist, kui kõnealuse meetme tühistamisel endal võivad olla õiguslikud tagajärjed (Esimese Astme Kohtu 14. märtsi 1997. aasta määrus kohtuasjas T-25/96: Arbeitsgemeinschaft Deutscher Luftfahrt-Unternehmen ja Hapag-Lloyd vs. komisjon, EKL 1997, lk II-363, punkt 16, ja 10. märtsi

2005. aasta määrus kohtuasjas T-184/01: *IMS Health vs. komisjon*, EKL 2005, lk II-817, punkt 38). Akti tühistamisega kaasneb nõue, et akti vastu võtnud institutsioon võtaks ELTL artikli 266 kohaselt kohtuotsuse täitmiseks vajalikud meetmed. Need meetmed ei puuduta õigusakti kui sellise kaotamist liidu õiguskorrast, sest see tuleneb juba akti kohtupoolsest tühistamisest enesest. Pigem puudutavad need tühistamisotsuses tuvastatud õigusrikkumiste tagajärgede kaotamist. Nõnda võib asjassepuutuv institutsioon asjakohaselt taastada hageja endise olukorra või vältida sarnase akti vastuvõtmist tulevikus (vt eespool viidatud kohtumäärus *Arbeitsgemeinschaft Deutscher Luftfahrt-Unternehmen ja Hapag-Lloyd vs. komisjon*, punkt 17 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 19 Vaidlustatud kohtumääruse punktis 31 leidis Üldkohus siiski, et käesolevas asjas ei ilmne kohtutoimikust ega apellandi argumentidest, et määruse nr 36/2011 vastuvõtmise järel võiks tühistamishagi tuua apellandile kasu sama kohtumääruse punktis 22 viidatud kohtupraktika tähenduses, nii et säiliks tema põhjendatud huvi.
- 20 Esiteks, mis puudutab eelkõige seda, et liidu institutsiooni akti kehtetuks tunnistamine ei ole selle akti õigusvastasuse tunnistamine ning selle mõju on *ex nunc*, erinevalt tühistavast kohtuotsusest, millega tühistatud akt kõrvaldatakse tagasiulatuvalt õiguskorrast, nagu poleks seda olnudki (vt selle kohta Esimese Astme Kohtu 13. detsembri 1995. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-481/93 ja T-484/93: *Exporteurs in Levende Varkens jt vs. komisjon*, EKL 1995, lk II-2941, punkt 46), siis märkis Üldkohus vaidlustatud kohtumääruse punktis 32, et see ei saa põhjendada hageja huvi saavutada määruse nr 1330/2008 tühistamine.
- 21 Vaidlustatud kohtumääruse punktis 33 selgitas Üldkohus, et ühelt poolt ei näita mitte miski, et määruse nr 1330/2008 *ex tunc* kadumine tooks hagejale mingit kasu. Eelkõige ei võimalda miski kinnitada, et seda määrust tühistava kohtuotsuse korral on komisjon sunnitud ELTL artikli 266 kohaselt võtma meetmeid, mis kaotavad tuvastatud õigusvastasuse.
- 22 Vaidlustatud kohtumääruse punktis 34 märkis Üldkohus teiselt poolt väidetava õigusvastasuse tunnistamise enda kohta, et see võib muidugi olla üks hüvitamise vorme, mida ELTL artiklite 268 ja 340 alusel kahju hüvitamise hagiga taotletakse. Seevastu ei ole see Üldkohtu arvates piisav, et säiliks põhjendatud huvi kohtuvaidluses, mille eesmärk on institutsioonide aktide tühistamine vastavalt ELTL artiklitele 263 ja 264. Vastasel juhul säiliks hagejal endiselt huvi taotleda akti tühistamist, hoolimata selle tagasivõtmisest või kehtetuks tunnistamisest, mis on vastuolus vaidlustatud kohtumääruse punktides 24 ja 29 viidatud ning käesoleva kohtuotsuse punktides 16 ja 18 vastavalt meenutatud kohtupraktikaga.
- 23 Üldkohtu praktika osas, mille kohaselt võib hagejal säilida huvi niisuguse kehtetuks tunnistatud ja asendatud otsuse tühistamise vastu, millega kehtestatakse piiravad meetmed (vt selle kohta lisaks eespool viidatud kohtuotsusele PPK vs. nõukogu, punktid 46–51, Esimese Astme Kohtu 12. detsembri 2006. aasta otsus kohtuasjas T-228/02: *Organisation des Modjahedines du peuple d’Iran vs. nõukogu*, EKL 2006, lk II-4665, punkt 35; 11. juuli 2007. aasta otsus kohtuasjas T-327/03: *Al-Aqsa vs. nõukogu*, EKL 2007, punkt 39, ja 23. oktoobri 2008. aasta otsus kohtuasjas T-256/07: *People’s Mojahedin Organization of Iran vs. nõukogu*, EKL 2008, lk II-3019, punkt 48), tuvastas Esimese Astme Kohus vaidlustatud kohtumääruse punktis 35, et see kohtupraktika töötati välja konkreetses kontekstis, mis erineb praegusest juhtumist. Erinevalt nimelt määrusest nr 1330/2008 olid aktid, millega oli tegemist nendes kohtuasjades, mitte üksnes kehtetuks tunnistatud, vaid ka uute aktidega asendatud, kusjuures asjaomaste üksuste suhtes kehtestatud piiravad meetmed olid jäänud alles. Kehtetuks tunnistatud aktide esialgne mõju asjaomastele üksustele säilis seega aktide tõttu, millega need asendati. Käesolevas asjas kustutati aga määrusega nr 36/2011 apellandi nimi lihtsalt vaidlusalusest loetelust, tunnistades kaudselt nii määruse nr 1330/2008 apellanti puudutavas osas kehtetuks, selle määrusega kehtestatud meetmeid asendamata. Mõju, mida see viimane määrus avaldas, ei kesta seega edasi. Pealegi põhineb see kohtupraktika akti kehtetuks tunnistamise mõju ja tühistamise mõju erinevusel, kusjuures sellel asjaolul ei ole praegusel juhul tähtsust, nagu ilmneb vaidlustatud kohtumääruse punktist 32.

- 24 Vaidlustatud kohtumääruse punktis 36 märkis Üldkohus, et seda vahetegemist kinnitab Euroopa Kohtu 3. detsembri 2009. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-399/06 P ja C-403/06 P: Hassan ja Ayadi vs. nõukogu ja komisjon (EKL 2009, lk I-11393). Nimelt selle asemel, et järeldada kõnesolevates kohtuasjades automaatselt, et asjaomastel hagejatel säilis põhjendatud huvi, esitas Euroopa Kohus esiteks endale selle kohtuotsuse punktis 57 omal algatusel küsimuse, kas arvestades vaidlusaluse määruse tühistamist ja teise aktiga tagasiulatuvat asendamist, on nendes kohtuasjades veel alust otsust teha. Teiseks tõi Euroopa Kohus selle kohtuotsuse punktides 59-63 välja talle lahendamiseks esitatud juhtumi mõned iseärasused, mis võimaldasid tal selle kohtuotsuse punktides 64 ja 65 järeldada, et „neil konkreetsetel tingimustel” ja erinevalt sellest, mida leiti Euroopa Kohtu 8. märtsi 1993. aasta määruses kohtuasjas C-123/92: Lezzi Pietro vs. komisjon (EKL 1993, lk I-809), ei saa uue akti vastuvõtmist (ja asjassepuutuva määruse samaaegset kehtetuks tunnistamist) võrdsustada kõnealuse määruse lihtsa tühistamisega. Üldkohtu arvates aga käesolevas asjas neid iseärasusi ei ole. Täpsemalt on käesolevas asjas määrus nr 36/2011 lõplik, sest selle peale ei saa enam esitada tühistamishagi. Seega võib välistada, et määrus nr 1330/2008 jõustub hagejat puudutavas osas uuesti – vastupidi sellele, mida Euroopa Kohus tuvastas oma eespool viidatud otsuse Hassan ja Ayadi vs. nõukogu ja komisjon punktis 63.
- 25 Teiseks, mis puudutab seda, et hagejal võib säilida huvi nõuda liidu institutsiooni akti tühistamist, et ta saaks vältida selle väidetava õigusvastasuse kordumist tulevikus, siis meenutas Üldkohus vaidlustatud kohtumääruse punktis 37, et niisugune põhjendatud huvi, mis tuleneb ETL artikli 266 esimesest lõigust, esineb siiski ainult siis, kui väidetav õigusvastasus võib korduda tulevikus, sõltumata selle juhtumi asjaoludest, mis olid aluseks hagi esitamisele (eespool viidatud kohtuotsus Wunenburger vs. komisjon, punktid 51 ja 52). Üldkohtu arvates ei sisaldu aga käesolevas asjas kohtutoimikus teavet, millest nähtuks, et see võib olla nii. Vastupidi, kuna määrus nr 36/2011 anti apellandi konkreetset olukorda ja nähtavasti ka Liibüas valitseva olukorra muutumist arvesse võttes, leidis Üldkohus, et ei tundu tõenäoline, et väidetav õigusvastasus võib korduda tulevikus, sõltumata selle juhtumi asjaoludest, mille tõttu hagi esitati.
- 26 Kolmandaks, mis puudutab argumenti, et esineb ülekaalukas avalik huvi, mille tõttu tuleb rahvusvahelise õiguse kohustusliku normi väidetava rikkumise eest karistada, siis leidis Üldkohus vaidlustatud kohtumääruse punktis 38, et – andmata selles osas komisjonile karistamatust – sellest argumentid ei piisa, et põhjendada apellandi isiklikku huvi menetluse jätkamise vastu. Kuigi komisjon peab – nagu märgib apellant – järgima rahvusvahelise õiguse imperatiivseid norme ning tal ei ole õigust teha otsust, mis rajaneb piinamisega saadud teabel, ei ole apellandil õigust tegutseda seaduse või institutsioonide huvides ning ta saab tugineda ainult huvile ja etteheidetele, mis teda isiklikult puudutavad (vt selle kohta 30. juuni 1983. aasta otsus kohtuasjas 85/82: Schloh vs. nõukogu, EKL 1983, lk 2105, punkt 14).
- 27 Neljandaks, mis puudutab kahjustavaid tagajärgi, mis võivad teataval juhul määruse nr 1330/2008 väidetava õigusvastasusega kaasneda, siis märkis Üldkohus vaidlustatud kohtumääruse punktis 39, et kostjaks olevate institutsioonide esitatud nõue tuvastada, et otsuse tegemise vajadus on ära langenud, puudutab üksnes selle määruse tühistamise nõuet. Seega võis A. Abdulrahim Üldkohtu arvates nõuda oma ETL artikli 268 ning artikli 340 teise ja kolmanda lõigu alusel esitatud kahju hüvitamise nõude raames edasi, et talle hüvitataks kahju, mis ta väidab endal olevat tekkinud.
- 28 Viiendaks, mis puudutab argumenti, et väidetavalt on vaja, et tehtaks otsus käesoleva hagi põhjendatuse kohta, et oleks teada, kas apellandi kohtukulud tuleb hüvitada, siis viitas Üldkohus vaidlustatud kohtumääruse punktis 40 oma kohtukulusid käsitlevale otsusele.
- 29 Üldkohus järeldas vaidlustatud kohtumääruse punktis 41, et puudub vajadus otsustada määruse nr 1330/2008 tühistamise nõude üle.

- 30 Kahju hüvitamise nõude osas leidis Üldkohus, et see näib olevat ilmselgelt õiguslikult täiesti põhjendamatu, isegi ilmselgelt vastuvõetamatu, kui võtta arvesse menetluskohustusdokumente ning toimikus toodud teavet ja selgitusi, mis pooled on oma dokumentides esitanud.
- 31 Olles meenutanud vaidlustatud kohtumääruse punktis 45 tingimusi, mis peavad olema täidetud, et kohaldataks Euroopa Liidu lepinguvälist vastutust tema organite õigusvastase käitumise eest, leidis Üldkohus selle kohtumääruse punktis 48, et kahju suurus ei ole teada ja see kahju ei ole ka tõendatud.
- 32 Üldkohus leidis vaidlustatud kohtumääruse punktis 52 ka, et põhjuslik seos käesolevas asjas kõne all olevate aktide ja väidetava kahju vahel ei ole tõendatud, sest varaline kahju, mida A. Abdulrahim väidetavalt kandis seetõttu, et ta ei pääsenud ligi oma rahalistele vahenditele, finantsvaradele ja muudele majandusressurssidele ega saanud neid kasutada, on otseselt ja vahetult põhjustatud mitte nende õigusaktide vastuvõtmisest, vaid varasemate otsuste tegemisest, see tähendab esiteks sanktsioonide komitee 21. oktoobril 2008 tehtud otsusest lisada tema nimi selle komitee loetellu ja teiseks Ühendkuningriigi ametiasutuste otsusest kehtestada puudutatud isiku suhtes piiravad meetmed.

Apellatsioonkaebuse nõuded

- 33 A. Abdulrahim palub Euroopa Kohtul:
- tühistada vaidlustatud kohtumäärus;
 - tunnistada, et tema tühistamishagi ei olnud esemetu;
 - suunata asi tagasi Üldkohtusse, et viimane teeks tema tühistamishagi kohta otsuse, ja
 - mõista komisjonilt välja nii käesoleva appellatsioonkaebuse kui ka Üldkohtu menetlusega seotud kohtukulud, sealhulgas Üldkohtu palvel esitatud märkuste kulud.
- 34 Nõukogu ja komisjon paluvad Euroopa Kohtul jätta appellatsioonkaebus rahuldamata ja mõista kohtukulud välja A. Abdulrahimilt.

Apellatsioonkaebus

- 35 Apellant põhjendab oma appellatsioonkaebust tema õigusega tõhusale õiguskaitsevahendile ja õigusega tõhusale kohtulikule kaitsele. Lisaks Euroopa Kohtu praktikale (25. juuli 2002. aasta otsus kohtuasjas C-50/00 P: *Unión de Pequeños Agricultores vs. nõukogu*, EKL 2002, lk I-6677, punktid 38 ja 39, ning 18. jaanuari 2007. aasta otsus kohtuasjas C-229/05 P: *PKK ja KNK vs. nõukogu*, EKL 2007, lk I-439, punktid 76 ja 77) viitab ta Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta”) artiklile 47 ja artikli 52 lõikele 3 ning harta artiklile 7, mis vastab 4. novembril 1950 Roomas allkirjastatud Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni (edaspidi „EIÕK”) artiklile 8, mis näeb ette, et igaljuhul on õigus sellele, et austataks tema era- ja perekonnaelu ja kodu ning sõnumite saladust.
- 36 Oma argumentide toetuseks esitab apellant täpsemini kaks väidet, millest esimesel on kolm osa.

Esimene väide

Esimese väite esimene osa, mille kohaselt rikkus Üldkohus kohtujuristi ära kuulamata jättes õigusnormi

- 37 Apellant väidab, et jättes enne otsuse tegemist kohtujuristi ära kuulamata, rikkus Üldkohus oma kodukorra artikli 114 lõiget 4, millele on viidatud kodukorra artiklis 113, mille alusel vaidlustatud kohtumäärus tehti.
- 38 Kuid nagu õigesti meenutasid nõukogu ja komisjon, tuleb Üldkohtu kohustust – kuulata enne otsuse tegemist ära kohtujurist – tõlgendades lähtuda Üldkohtu kodukorra artikli 2 lõikest 2 ning artiklitest 18 ja 19, millest tuleneb esiteks, et Üldkohtu kohtuniku nimetamine kohtujuristik on fakultatiivne, kui Üldkohus tuleb kokku kojana, ning teiseks, et selles kodukorras kohaldatakse kohtujuristi puudutavaid sätteid üksnes juhtudel, kui kohtunik on tööpoolest määratud kohtujuristik (25. juuni 2009. aasta määrus kohtuasjas C-580/08 P: Srinivasan vs. ombudsman, punkt 35; 22. oktoobri 2010. aasta määrus kohtuasjas C-266/10 P: Seacid vs. parlament ja nõukogu, punkt 11, ja 22. septembri 2011. aasta määrus kohtuasjas C-426/10 P: Bell & Ross vs. Siseturu Ühtlustamise Amet, EKL 2011, lk I-8849, punkt 28).
- 39 Kuna A. Abdulrahimi poolt Üldkohtule esitatud ja Üldkohtu teisele kojale usaldatud hagi menetlemiseks ei määratud ühtegi kohtujuristi, ei olnud ka kohustust kuulata kohtujuristi ära enne, kui kuulutati, et puudub vajadus asja üle otsustada.
- 40 Seega ei ole esimese väite esimene osa põhjendatud.

Esimese väite teine osa, mille kohaselt on rikutud õigust õiglasele kohtulikule arutamisele

- 41 Apellant väidab, et Üldkohus rikkus õigust õiglasele kohtulikule arutamisele, kui ei palunud kostjal esitada märkusi seoses suulise menetluse alustamise vajadusega. Apellant rõhutab, et Euroopa Kohtu kodukorra artikkel 120 näeb apellatsioonkaebuse esitamise ajal kohaldatavas redaktsioonis ette, et pool võib esitada enne otsuse tegemist võimaliku suulise menetluse alustamise taotluse. Apellandi arvates ei õigusta miski teistsugust lähenemist Üldkohtus. Apellant on seisukohal, et Üldkohtu kodukorra artikkel 114 on niisugusena, nagu seda tõlgendab Üldkohus, vastuolus harta artikliga 47.
- 42 Selle kohta olgu märgitud, et Üldkohtu kodukorra artikli 113 kohaldamine ei taga suulise menetluse alustamist, kuna Üldkohus võib oma kodukorra artikli 114 lõike 3 alusel, millele viitab sama kodukorra artikkel 113, asja lahendada ka üksnes kirjalikus menetluses (19. jaanuari 2006. aasta otsus kohtuasjas C-547/03 P: AIT vs. komisjon, EKL 2006, lk I-845, punkt 35, ja 2. mai 2006. aasta otsus kohtuasjas C-417/04 P: Regione Siciliana, EKL 2006, lk I-3881, punkt 37).
- 43 Üldkohtu kodukorra artikkel 113 kohustab aga Üldkohut pooli ära kuulama enne, kui ta otsustab, et esineb avalikust huvist tulenevaid asja läbivaatamist takistavaid asjaolusid, või võtab seisukoha, et hagi ese on ära langenud ning et puudub vajadus asja üle otsustada. Apellandil paluti selle sätte kohaselt esitada kirjalikult oma seisukoht selle kohta, missugused järeldused tuleb määruse nr 36/2011 vastuvõtmisest teha, eelkõige tema hagi eseme osas. Apellant võis seega eeldada, et juhul kui Üldkohus peaks leidma, et hagi ese on ära langenud, siis lahendab ta asja määrusega, kuna tegemist on ühe kõnealuselise artiklis 113 nimetatud juhtumiga, kus Üldkohus võib otsustada igal ajal.
- 44 Sellest järeldub, et vastupidi hageja väidetele ei rikkunud Üldkohus harta artikliga 47 tagatud õigust õiglasele kohtulikule arutamisele, kui ta nõudis appellandilt seisukohta hagi eseme säilimise kohta ning ei küsinud appellandi arvamust suulise menetluse alustamise otstarbekuse kohta.
- 45 Neist asjaoludest järeldub, et esimese väite teine osa ei ole põhjendatud.

Esimese väite kolmas osa, mille kohaselt rikkus Üldkohus suulist menetlust alustamata jättes õigusnormi

- 46 Esimese väite kolmandas osas väidab apellant, et Üldkohus rikkus suulist menetlust alustamata jättes õigusnormi. Apellant arvab, et Üldkohtul on ainult erandkorras õigus jätta ära menetluse suulist osa, mis kujutab endast olulist hageja käsutusse antud vahendit oma argumentide tõhusaks esitamiseks. Apellandi sõnul tohib menetluse suulise osa ära jätta ainult juhtudel, mil ei kerki ühtegi olulist õigus- ja/või faktiküsimust. Ta märgib, et pärast vastust, mille ta andis Üldkohtule oma põhjendatud huvi säilimise kohta, ning komisjoni ja nõukogu lühikesi märkusi, tegi Üldkohus kohe otsuse.
- 47 Apellant väidab, et peaaegu kogu Üldkohtu arutluskäik käsitleb küsimusi ja kohtupraktikat, mida ei ole arutatud ning mille osas ta ei ole saanud ei kirjalikult ega suuliselt esitada oma seisukohta. Kui Üldkohtu viidatud kohtupraktika kõrvale jätta, siis töi Üldkohus eelkõige välja faktilisi asjaolusid seoses olukorraga Liibüas ja asjaolu, et väidetava rikkumise kordumine tulevikus on ebatõenäoline.
- 48 Nagu meenutab ka komisjon, võis Üldkohus vastavalt kodukorra artiklile 113 ja artikli 114 lõikele 3 anda vaidlustatud kohtumääruse menetluse suulist osa alustamata, kuna ta leidis, et tal on piisavalt teavet, ning et apellandil oli võimalus – mida ta muu hulgas kasutas – esitada Üldkohtu ettepanekul oma kirjalikud märkused seoses kostjatest institutsioonide nõudega tuvastada, et otsuse tegemise vajadus on ära langenud, ning esitada seega oma argumente, millele tuginedes ta neile nõuetele vastu vaidles.
- 49 Seoses vaidlustatud kohtumääruse põhjenduse ja selles käsitletud kohtupraktikaga tuleb rõhutada, et kuigi Üldkohus peab austama poolte kaitseõigusi, ei ole ta siiski kohustatud nõudma pooltelt seisukohta selle arutluskäigu kohta, mida ta kavatseb kasutada oma menetluses oleva vaidluse lahendamiseks.
- 50 Neist asjaoludest tuleneb, et ka esimese väite kolmas osa ei ole põhjendatud, mistõttu tuleb esimene väide tagasi lükata.

Teine väide, mille kohaselt rikkus Üldkohus õigusnormi, leides, et hagi ese on ära langenud

Poolte argumentid

- 51 A. Abdulrahim väidab, et Üldkohus kohaldas põhjendatud huvi mõiste liiga piiravat kriteeriumi. Tema sõnul ei tohiks tunnistada hagi esemetuks juhul, kui ka kõige väiksem kahju võib kuuluda hüvitamisele selle hagi läbivaatamise jätkamise tulemusel, kui see on hagejale kasulik. Käesolevas asjas leiab ta, et tema tühistamishagi võib lõpetada tema EIÖK artiklis 8 sätestatud õiguse era- ja perekonnaelu austamisele jätkuva rikkumise, taastada tema hea nime, kõrvaldada töötamise ja reisimise takistused ning ühtlasi muuta olematuks tema vaidlusalusesse nimekirja kandmise tagajärjed tema enda jaoks selles osas, milles see mõjutab tema perekonda ja kehtestab selle suhtes piiranguid.
- 52 Apellant leiab, et Üldkohus rikkus õigusnormi ja kohaldas vaidlustatud kohtumääruse punktis 33 tühistamisest kasu saamise kriteeriumi vääralt, seades kasu olemasolu sõltuvusse asjaolust, et komisjon ja/või nõukogu võtab ELTL artikli 266 kohaselt meetmeid, mille eesmärk on kaotada tuvastatud õigusvastasus. Teatavatel juhtudel ei ole akti tühistamise korral vaja võtta hilisemaid meetmeid. Pealegi ei saa tühistamiseks tunnistamist teha sõltuvaks asjaolust, et akti andja peab seejärel teataval viisil tegutsema.

- 53 Apellandi sõnul rikub Üldkohtu otsus EIÕK artiklist 8 tulenevat menetluslikku tagatist, mille kohaselt tal peab olema võimalik vaidlustada tema vastu esitatud süüdistusi selleks, et hüvitataks institutsiooni tekitatud kahju. Põhjendatud huvi puudumist mööndes võimaldataks komisjonil vaidlustatud meetme kehtetuks tunnistamisega hoida kõrvale liidu kohtute kontrollist, mis aga on apellandi sõnul vastuolus õigusriigi põhimõttega ja vabastab selle institutsiooni kogu vastutusest.
- 54 Apellandi sõnul mööneb Üldkohus, et isegi kui kahju ei ole, piisab sellest, et väidetav õigusvastasus võib korduda tulevikus, järeldamaks, et huvi menetluse jätkamise vastu on jätkuvalt olemas (eespool viidatud kohtuotsus *Wunenburger vs. komisjon*, punktid 58 ja 59). Apellant väidab, et käesolevas asjas seisneb EIÕK artikli 8 rikkumine selles, et kasutatud on piinamise teel saadud teavet. Üldkohus aga jättis tähelepanuta tema hagi toetuseks esitatud väite, et rikkumised on süsteemsed, kusjuures need võivad korduda. Apellandi sõnul on tal seega ilmselge huvi selle suhtes, et see asjaolu lahendatakse kohtuotsusega, kuna see on aluseks tema nimetamisele terroristliku organisatsiooniga seotud isikuks.
- 55 Igal juhul leiab apellant, et arvestades poliitilise olukorra, mis on aluseks niisugustele piiravatele meetmetele nagu määrusega nr 1330/2008 kehtestatud meetmed, kiiret arengut, on Üldkohtu seisukoht eriti murettekitav. Nimelt ei ole tema nime eemaldamist vaidlusalusest loetelust põhjendatud ja Üldkohus ei saa järeldada, et apellanti ei kanta uuesti sellesse loetellu. Apellandi kandmist sellesse loetellu võib tulevikus mõni liikmesriik kasutada põhjendusena või toetusena taotlusele kanda ta tagasi nimetatud loetellu. Lõpuks ei saa kõrvale jätta kiirete muutuste mõju poliitilises olukorras, mida Üldkohus möönis, viidates Liibüas valitsevale olukorrale.
- 56 Nõukogu ja komisjon rõhutavad, et apellant nõudis teda puudutavate piiravate meetmete tühistamist ning et määruse nr 36/2011 vastuvõtmine tõi kaasa selle tagajärje. Nad meenutavad sellega seoses kohtupraktikat, mille kohaselt on kehtetuks tunnistatud akti tühistamise huvi eeldus, et selle akti tühistamisel endal võivad olla õiguslikud tagajärjed.
- 57 Selles osas vaidlustavad nõukogu ja komisjon apellandi põhjendatud huvi säilimist puudutavad argumendid, milles on võetud aluseks tema hea nime taastamine ja selle vältimine, et ta kantakse uuesti vaidlusalusesse loetellu. Komisjon meenutab, et kohtuotsus ei oleks saanud viidata ajavahemikule, mis eelnes 22. detsembrile 2008, see tähendab kuupäevale, mil apellant kanti vaidlusalusesse loetellu. Peale selle esitas apellant oma hagi nõukogu ja komisjoni sõnul väiteid, et rikutud on kaitseõigusi, õigust kohtulikule kaitsele ja tema omandiõigust, kuid ta ei väitnud, et küsimuse osas, kas ta oli Al-Qaidaga seotud või mitte, oleks tehtud hindamisviga. Neil tingimustel ei oleks kohtuotsus, millega oleks menetlust puudutavate väidete alusel tühistatud määrus nr 1330/2008, toonud kaasa apellandi rehabiliteerimist.
- 58 Nõukogu ja komisjon leiavad samuti, et Üldkohtu sisulise otsuse puudumine ei kujuta endast riski, et apellandi loetellu kandmine jõustub uuesti. Nimelt viidi nõukogu 22. detsembri 2009. aasta määrusega (EL) nr 1286/2009, millega muudetakse määrust nr 881/2002 (ELT L 346, lk 42), viimati nimetatud määrusesse artikkel 7a, mille alusel saab uue kande tegemise otsuse teha ainult siis, kui komisjon saab ÜRO Julgeolekunõukogult põhjendused, mille komisjon peab viivitamatult pärast tema kandeotsuse vastuvõtmist edastama asjaomasele isikule, et viimane saaks esitada oma märkused, mille tulemusel võib komisjon vaadata teataval juhul oma otsuse läbi. Nõukogu ja komisjoni arvates on käesolevas asjas ÜRO Julgeolekunõukogu otsuse tõttu kustutada apellant sanktsioonide komitee loetelust väljaspool kahtlust, et kui ei esine muutusi faktilistes asjaoludes, apellanti sellesse loetellu tagasi ei kanta. Nad on ka seisukohal, et Üldkohtu otsus ei mõjuta Julgeolekunõukogu otsust kustutada puudutatud isik nimetatud loetelust 2010. aasta detsembris.
- 59 Mis puudutab etteheidetud rikkumiste süsteemset iseloomu, siis kordavad nõukogu ja komisjon, et tühistamishagi käsitles üksnes apellandi kandmist vaidlusalusesse loetellu ning tühistamine puudutas ainult viimati nimetatut. Seega ei teki kogu süsteemi hõlmava mõju küsimust.

60 Lõpuks rõhutavad nõukogu ja komisjon vajadust teha vahet käesoleva kohtuasja ja nende kohtuasjade vahel, milles tehti eespool viidatud otsus *PKK vs. nõukogu ning muud apellatsioonkaebuses viidatud kohtuotsused*. Nad toonitavad, et viimasena nimetatud kohtuasjades olid hagejad ajal, kui kohus tegi nende tühistamishagi kohta otsuse, jätkuvalt loeteludes kirjas, samas kui käesolevas asjas oli apellandi nimi vaidlusalusest nimekirjast kustutatud. Komisjon võrdleb ka käesolevat kohtuasja 21. detsembri 2011. aasta otsusega kohtuasjas C-27/09 P: *Prantsusmaa vs. People's Mojahedin Organization of Iran* (EKL 2011, lk I-13427, punktid 43–50), milles Prantsuse Vabariik leidis, et apellatsioonkaebusel oli ese jätkuvalt olemas, väites, et liidu õiguskorras peab säilitama otsuse kanda *People's Mojahedin Organization of Iran* nõukogu 27. detsembril 2001 vastu võetud ühise seisukoha 2001/931/ÜVJP terrorismivastaste erimeetmete rakendamise kohta (EÜT L 344, lk 93; ELT erivaljaanne 18/01, lk 217) lisas sisalduvasse loetellu. Nõukogu ja komisjon märgivad, et käesolevas asjas ei ole apellandi ja komisjoni vahel vaidlust seoses apellandi väljaarvamise ja vaidlusalusest loetelust.

Euroopa Kohtu hinnang

- 61 Üldkohus meenutas vaidlustatud kohtumääruse punktis 22 väljakujunenud kohtupraktikat, mille kohaselt peab hageja põhjendatud huvi hagi eseme seisukohalt esinema hagi esitamise hetkel, vastasel juhul on hagi vastuvõetamatu. Vaidluse ese – nagu ka põhjendatud huvi – peavad säilima kuni kohtuotsuse tegemiseni, vastasel juhul langeb otsuse tegemise vajadus ära; see eeldab, et hagi tulemusel võib selle esitanud pool saada mingit kasu (vt eespool viidatud kohtuotsus *Wunenburger vs. komisjon*, punkt 42 ja seal viidatud kohtupraktika, ja 17. aprilli 2008. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-373/06 P, C-379/06 P ja C-382/06 P: *Flaherty jt vs. komisjon*, EKL 2008, lk I-2649, punkt 25).
- 62 Euroopa Kohus on erinevatel asjaoludel leidnud, et hageja põhjendatud huvi ei kao tingimata asjaolu tõttu, et hageja vaidlustatud akti kehtivus on kohtumenetluse ajal lõppenud.
- 63 Euroopa Kohus on niisiis eelkõige leidnud, et hagejal võib säilida põhjendatud huvi nõuda otsuse tühistamist, selleks et saavutada tema endise olukorra taastamine (6. märtsi 1979. aasta otsus kohtuasjas 92/78: *Simmenthal vs. komisjon*, EKL 1979, lk 777, punkt 32), või selleks, et vaidlustatud akti andja teeks tulevikus asjakohased muudatused ja seega saaks vältida vaidlustatud akti väidetava õigusvastasuse kordumise riski (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus *Simmenthal vs. komisjon*, punkt 32; 24. juuni 1986. aasta otsus kohtuasjas 53/85: *AKZO Chemie ja AKZO Chemie UK vs. komisjon*, EKL 1986, lk 1965, punkt 21, ja eespool viidatud kohtuotsus *Wunenburger vs. komisjon*, punkt 50).
- 64 Kohtuasjas, kus vastamisi olid üks ettevõtja, kes õigusvastaselt jäeti kõrvale hankemenetlusest, ja komisjon, leidis Euroopa Kohus, et isegi juhul, kus asjaolude tõttu on tühistatud akti andnud institutsioonil võimatu täita kohustust võtta akti tühistanud kohtuotsuse täitmiseks meetmeid, võib säilida huvi tühistamishagi kui võimaliku kahju hüvitamise hagi aluse suhtes (5. märtsi 1980. aasta otsus kohtuasjas 76/79: *Könecke Fleischwarenfabrik vs. komisjon*, EKL 1980, lk 665, punkt 9).
- 65 Sellest kohtupraktikast tuleneb, et hageja põhjendatud huvi säilimist tuleb hinnata konkreetsest üksikjuhtumist lähtuvalt, võttes arvesse eelkõige väidetava õigusvastasuse tagajärgi ja väidetavalt kantud kahju olemust.
- 66 Apellant tõi Üldkohtus ja Euroopa Kohtus välja erinevad põhjused, mis tema arvates õigustavad tema põhjendatud huvi püsimist vaatamata asjaolule, et määrusega nr 36/2011 kustutati tema nimi määruse nr 881/2002 (muudetud määrusega 1330/2008) I lisa osast „Füüsilised isikud”. Küll aga tuleb täpsustada, et vaja ei ole analüüsida kõiki apellandi esitatud põhjuseid, kui neist ühest piisab põhjendatud huvi säilimise tõendamiseks.

- 67 Üldkohus leidis vaidlustatud kohtumääruse punktides 28 ja 31, et kuna määrusega nr 36/2011 kustutati A. Abdulrahimi nimi vaidlusalusest loetelust, siis rahuldab selle määruse vastuvõtmine apellanti täielikult, mistõttu tema tühistamishagi ei saanud talle enam kasu tuua ning järelikult oli kadunud tema põhjendatud huvi.
- 68 Selles osas tuleb märkida, et Üldkohus meenutas küll vaidlustatud kohtumääruse punktis 32 õigesti, et eristada tuleb liidu institutsiooni akti kehtetuks tunnistamist, mis ei tähenda selle õigusvastasuse tunnistamist ning tekitab *ex nunc* tagajärje, ning tühistamisotsust, millega tühistatud akt kõrvaldatakse tagasiulatuvalt õiguskorrast, nagu poleks seda olnudki.
- 69 Sellest tegi Üldkohus siiski nimetatud punkti 32 viimases lauses väära järelduse, et see erinevus ei saa põhjendada A. Abdulrahimi huvi määruse nr 1330/2008 tühistamise vastu.
- 70 Nimelt tuleb meenutada, et määruse nr 881/2002 kohaselt võetud piiravatel meetmetel on märkimisväärsed negatiivsed tagajärjed ja oluline mõju puudutatud isikute õigustele ja vabadustele (vt selle kohta 3. septembri 2008. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-402/05 P ja C-415/05 P, EKL 2008, lk I-6351, punktid 361 ja 375). Lisaks rahaliste vahendite kui selliste külmutamisele, mis oma ulatuslikkusega paiskab segi asjassepuutuvate isikute töö- ja pereelu (vt eelkõige 29. aprilli 2010. aasta otsus kohtuasjas C-340/08: M jt, EKL 2010, lk I-3913) ning takistab paljude õigustoimingute tegemist (vt eelkõige 11. oktoobri 2007. aasta otsus kohtuasjas C-117/06: Möllendorf ja Möllendorf-Niehuus, EKL 2007, lk I-8361), tuleb arvesse võtta ka häbi ja umbusaldust, mis kaasneb asjaomaste isikute avaliku seostamisega terroristliku organisatsiooniga.
- 71 Nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktides 61–67, esineb niisugusel apellandil nagu A. Abdulrahimil, vaatamata tema nime kustutamisele vaidlusalusest loetelust, jätkuvalt põhjendatud huvi selle suhtes, et liidu kohus otsustaks, et teda poleks kunagi tohtinud vaidlusalusesse loetellu kanda või et seda poleks tohtinud teha menetluse kohaselt, mida liidu institutsioonid kasutasid.
- 72 Kuigi vaidlustatud akti õigusvastaseks tunnistamisega iseenesest ei kaasne varalise kahju või eraelu puutumatus riive hüvitamist, kujutab see olemuslikult endast siiski – nagu väitis A. Abdulrahim – tema rehabiliteerimist või teatavat mittevaralise kahju, mida ta selle õigusvastasuse tulemusel kandma pidi, hüvitamise viisi, ning see võib õigustada tema põhjendatud huvi säilimist (vt selle kohta 10. juuni 1980. aasta otsus kohtuasjas 155/78: M. vs. komisjon, EKL 1980, lk 1797, punkt 6, ja 7. veebruari 1990. aasta otsus kohtuasjas C-343/87: Culin vs. komisjon, EKL 1990, lk I-225, punkt 26 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 73 Vaidlustatud kohtumääruse punktides 28 ja 31 tegi Üldkohus seega selle põhjal, et apellandi nimi kustutati määrusega nr 36/2011 vaidlusalusest loetelust, väära järelduse, et see rahuldab apellanti täielikult ning tema tühistamishagi ei saanud seetõttu talle enam kasu tuua.
- 74 Vastupidi nõukogu ja komisjoni väidetele ei oma tähtsust, et kohtule esitatud tühistamisväited käsitlevad asjaomase akti põhjendust või hageja menetlusõiguste austamist. Nimelt võib niisugustel põhjustel tehtud rahaliste vahendite külmutamise otsuse tühistamine hagejat rahuldada selles mõttes, et seatakse tõsiselt kahtluse alla viis, millega asjaomane organ teostas oma pädevust tema suhtes.
- 75 Igal juhul ei esitanud apellant Üldkohtus ainult kaitseõiguste rikkumist puudutavaid väiteid, vaid ta vaidlustas ka asjaolu, et teda oli seostatud Al-Qaidaga. Nagu nähtub nimelt Üldkohtule esitatud hagiavalduse punktides 142–150, eitas A. Abdulrahim tema seotust terrorismiga või Al-Qaidaga ning väitis, et ta kanti vaidlusalusesse loetellu lihtsalt põhjusel, et ta kuulus Liibüa pagulaste kogukonda, mille mõned liikmed olid Ühendkuningriigi asutuste sõnul seotud terrorismiga.
- 76 Samuti ei oma tähtsust see, et tühistamisotsus ei saa viidata määruse nr 1330/2008 vastuvõtmisele eelnenud ajale. Kuigi A. Abdulrahim oli juba kantud sanktsioonide komitee loetellu ning Ühendkuningriigi asutused kohaldasid tema suhtes enne selle määruse vastuvõtmist võetud piiravaid

meetmeid, nagu märkis ka Üldkohus vaidlustatud määruse punktis 52, võis tema vaidlusalusesse loetellu kandmine siiski süvendada tema häbi ja tema suhtes tuntavat umbusaldust ning järelikult suurendada mittevarelis kahju, mida ta väitis endal olevat tekkinud.

- 77 Pealegi ei ole liidu vahetult kohaldatavate määrustega kehtestatud loeteludel liidu territooriumil sama olemus ega sama õigusjõud kui sanktsioonide komitee loetelul.
- 78 Üldkohus leidis vaidlustatud kohtumääruse punktis 34, et väidetava õigusvastasuse tunnistamisest ei piisa, et põhjendada põhjendatud huvi säilimist vaidluses, mille eesmärk on institutsioonide aktide tühistamine ELTL artiklite 263 ja 264 kohaselt, sest vastasel juhul säiliks hagejal alati huvi nõuda akti tühistamist vaatamata sellele, et akt on tagasi võetud või kehtetuks tunnistatud; see aga oleks vastuolus vaidlustatud kohtumääruse punktides 24 ja 29 viidatud ning käesoleva kohtuotsuse punktides 16 ja 18 meenutatud kohtupraktikaga.
- 79 See järeldus on aga vastuolus Euroopa Kohtu praktikaga, millest tuleneb, et väidetava õigusvastasuse tunnistamine, kui see võib tuua – nagu käesolevas asjas – hagejale kasu, õigustab hageja põhjendatud huvi säilimist tühistamise suhtes, isegi kui vaidlustatud akt on pärast hagi esitamist kaotanud oma kehtivuse (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus *M vs. komisjon*, punktid 5 ja 6; kohtuotsus *AKZO Chemie ja AKZO Chemie UK vs. komisjon*, ja kohtuotsus *Culin vs. komisjon*, punktid 27–29).
- 80 Lõpuks ei saa nimetatud järeldust tuletada Üldkohtu praktikast, millele Üldkohus viitas vaidlustatud kohtumääruse punktis 29 ja mida meenutati käesoleva kohtuotsuse punktis 18, sest see kohtupraktika põhineb sama kohtumääruse punktis 30 selgitatud eeldusel, mille kohaselt on põhjendatud huvi olemas ainult siis, kui akti tühistamine nõuab tühistatud akti andnud institutsiooni poolt meetmete võtmist vastavalt ELTL artiklile 266. Huvi vaidlustatud akti tühistamise suhtes säilib aga siis, kui – nagu käesoleval juhul – see tühistamine võib tuua hagejale kasu, olenemata sellest, et kostjaks oleval institutsioonil puudub vajadus või tal on sisuliselt võimatu võtta tühistamisotsuse täitmiseks meetmeid vastavalt ELTL artiklile 266 (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsused *Könecke Fleischwarenfabrik vs. komisjon*, punkt 9; *M. vs. komisjon*, punkt 6; *AKZO Chemie ja AKZO Chemie UK vs. komisjon*, punkt 21; ja *Culin vs. komisjon*, punkt 26).
- 81 Eespool toodust tuleneb, et Üldkohus on oma vaidlustatud kohtumääruse punktis 34 tehtud järeldusega rikkunud õigusnormi.
- 82 Üldkohus rikkus samuti õigusnormi, järeldades vaidlustatud kohtumääruse punktides 35 ja 36, et A. Abdulrahimi põhjendatud huvi puudumine on tingitud asjaolust, et tema suhtes määrusega nr 1330/2008 võetud piiravaid meetmeid ei säilitatud ja nende meetmete kehtetuks tunnistamine määrusega nr 36/2011 on lõplik, erinedes seejuures eespool viidatud kohtuotsuses *PKK vs. nõukogu* käsitletud olukorrast, millele apellant oma argumentides tugines. Määruse nr 1330/2008 lõplik kehtetuks tunnistamine apellandi kustutamisega vaidlusalusest loetelust ei takista nimelt põhjendatud huvi jätkuvat püsimist selle määruse tagajärgede suhtes määruse jõustumise kuupäeva ja selle kehtetuks tunnistamise kuupäeva vahelisel ajavahemikul.
- 83 Igal juhul, võttes arvesse käesoleva kohtuasja asjaolusid ja eelkõige A. Abdulrahimi maine kahjustamise ulatust, mille põhjustas tema kandmine vaidlusalusesse loetellu, on tal jätkuvalt olemas põhjendatud huvi, et nõuda määruse nr 1330/2008 tühistamist teda puudutavas osas ja saavutada tema hagi rahuldamise korral tema hea nime taastamine ning tema mittevarelise kahju hüvitamine teataval viisil.
- 84 Kõigest eespool esitatust tuleneb, et Üldkohus rikkus õigusnormi, otsustades, et apellandil puudus põhjendatud huvi ning et seetõttu puudus vajadus otsustada tema hagi üle, millega apellant taotles määruse nr 1330/2008 tühistamist teda puudutavas osas.
- 85 Seega tuleb vaidlustatud kohtumäärus tühistada osas, milles selles leitakse, et puudub vajadus otsustada A. Abdulrahimi Üldkohtule esitatud tühistamishagi üle.

Kohtuasja tagasisuunamine Üldkohtusse

- 86 Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 61 esimese lõigu kohaselt võib Euroopa Kohus Üldkohtu otsuse tühistamise korral teha ise asja suhtes lõpliku kohtuotsuse, kui menetlusstaadium lubab, või suunata asja tagasi Üldkohtusse otsustamiseks.
- 87 Kuna Üldkohus otsustas, et puudub vajadus otsustada tühistamishagi üle, ilma et ta oleks hinnanud hagi vastuvõetavust või analüüsinud hagi sisuliselt, leiab Euroopa Kohus, et menetlusstaadium ei võimalda tal teha asjas lõplikku otsust ja kohtuasi tuleb suunata tagasi Üldkohtusse ning samuti tuleb kohtukulude kandmine otsustada edaspidi.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (suurkoda) otsustab:

- 1. Tühistada Euroopa Liidu Üldkohtu 28. veebruari 2012. aasta määrus kohtuasjas T-127/09: Abdulrahim vs. nõukogu ja komisjon osas, milles selles otsustatakse, et puudub vajadus otsustada Abdulbasit Abdulrahimi Üldkohtule esitatud tühistamishagi üle.**
- 2. Suunata kohtuasi tagasi Euroopa Liidu Üldkohtusse Abdulbasit Abdulrahimi tühistamishagi kohta uue otsuse tegemiseks.**
- 3. Kohtukulude kandmine otsustatakse edaspidi.**

Allkirjad